

Nytt och Gammalt i Högen

Nr 1 2006

KALLELSE

Årsmöte sön. 19 mars kl. 18.00

Plats komvux

Dagordning, se sidan 2

Välkomna!

Styrelsen för Högens samhällsförening.

Dagordning för årsmötet

1. Mötets öppnande
2. Årsmötets utlysande
3. Fastställande av dagordning
4. Val av mötesfunktionärer:
Ordförande
Sekreterare
Protokolljusterare (tillika rösträknare)
5. Föredragningar:
Verksamhetsberättelse
Kassarapport
Revisionsberättelse
6. Styrelsens ansvarsfrihet
7. Val av styrelse
8. Val av revisorer
9. Val av valberedning
10. Val av arbetsgrupper och sammankallande
Sista April
Midsommarfirande
Byakampen
Lyskväll & Surströmmingskiva
11. Medlemsavgiften 2006
12. Övriga frågor (frågor av större dignitet
skall vara styrelsen tillhanda senast en v.
före årsmötesdatum!)
13. Årsmötets avslutande (Fika)

Hänt i byn

Så har vi fått tillökning till barnaskaran i byn igen!

27 januari föddes Evelina, dotter till Therese Dahlberg och Jörgen Westman. Evelina bor med sina föräldrar och storasyster Mathilda i Linnea och Hjalmars Huggs gamla hus öster om Raviks gård.

Redaktion:

Håkan Westberg och Gudrun Wikén, tel 10422.

Redaktionen behöver hjälp av alla hågade Högenbor. Kontakta redaktionen eller någon i Samhällsföreningens styrelse om du har synpunkter, något du vill skriva om, berätta muntligt eller på annat sätt bidra med.

Utgivning 2006:

- Nr 1 15 februari
- Nr 2 15 april
- Nr 3 15 juni
- Nr 4 15 augusti
- Nr 5 15 november

Redaktionen behöver ha ditt bidrag 10 dagar innan utgivningsdatum.

Konferens om upplevelseturism 15 mars kl 13.15—18.00 på Bergsjögården

Temat är "Lokal mat, turism och lokal identitet" och konferensen ngår i utvecklingsarbetet som Gränfors Stödförening och Högens Samhällsförening inledde med Tysklandsresan som vi rapporterat om tidigare.

Om du vill komma med—kostar inget—så ring Janeric på tel 10824 eller Gudrun på tel 10422, så får du veta mera om konferensen.

OM RAVIK – där jag tillbringade mina första tolv lyckliga år.

Högen som vi känner den byn idag fick sitt namn i samband med skiftesreformen 1848, då hemman i södra delen av Kyrkbyn i Bergsjö skiftades ut till uttäckerna vid Storsjöns västra stränder. Innan dess hade dessa marker kallats Ravik i söder – Djupe i centrum – och Sunne i norr.

Ravik hade förstås fått sitt namn efter den vik som numera kallas Sågviken eftersom gränsen mellan Bergsjö och Harmångers socknar går tvärs genom den viken. Ra- = rå = gräns. Bergsjö Ångsåg i Högen som byggdes 1896 kallades av ortsbefolkningen Ravikssågen.

Så småningom kom namnet Ravik att snävas av till att omfatta knektjordarna mellan Huggbacken och Thunstedts kroken.

På hästskjutsarnas tid, då man inte färdades längs vägarna i samma rasande fart som idag, hade man ofta särskilda namn för vägarnas backar och kroker.

Dels för att dom kunde ställa till besvär – det var inte så lätt att alla gånger för Lappstujonke och dom andra timmerkörarna när dom kom med stora lass på kälkarna från skogarna uppe vid Högsvallen på väg ner till Storsjöns is. Backarna blev jobbiga för hästarna både uppför och nerför.

Dels också för att kunna kommunicera om olika vägavsnitt när nånting hade hänt.

Det är förstås ett tragiskt faktum att dom här lokala namnen så småningom försvinner – ingen plockar längre lingen vid Tröstansten längs Gammellandsvägen.

Backen i väster mot skogen och Ingesarven fick sitt namn efter det knekttorp som Lars Hugg (1871-1955) – korpral vid Helsinges regimente - bebodde. Hugg var den sista indelte soldaten i byn men han var också skraddare.

Jag minns Hugg som en vördnadsbjudande, lång och vithårig man och som korpral var han skivkunnig och hjälpte många bybor med brev och inlagor. Hugg brukade bland annat upprätta bouppteckningar. På Åsvalen ovanför Kytte bodde Gammelfröjd i en stuga för sig själv och han drygade förstås ut sin kassa med att gå som dagkarl hos bönderna. En gång när han och Hugg ladde hö hos Käcken sa Gammelfröjd: ”Jag ska säga dag hä Hugg att när du går bouppteckning ätter mäg så behöver du döppa bläckpenna bare en gång.”

Den goda historien har jag efter Yngve Thur – ättling efter soldaten Johan Thur i torpet strax öster om Huggs.

Lars Hugg hade en viss betydelse för byborna men frågan är om inte han som gett namn åt kroken i andra ändan av Ravik spelade en ändå större roll för Högens by och dess invånare.

August Thunstedt (1877-1960) byns storbonde – nuvarande Raviks gård –

var byns pamp. Jag minns honom som stor och reslig, talande förmanande till oss barn på söndagsskolefesterna i Godtemplarhuset. Genom en lycklig slump kom min bild av honom att kraftigt förändras.

Sommaren 2004 fick jag tillgång till August Thunstedts dagböcker genom hans sondotter Helen Thunstedt Nilsson. Hon är född i Vancouver i Kanada, dit hennes far Helmer Thunstedt emigrerade under 1920-talet, men bor nu i Stocksund strax norr om Stockholm.

August skrev något i sin dagbok varje dag i 50 års tid – från 1910 till 1960 – och det är en mycket fascinerande läsning att följa August och vad som händer i Högen under dom här åren. Jag fick en helt annan uppfattning om August. Han var en kraftkarl som intresserade sig för det mesta i byn – engagerade sig i både enskilda personer och sådant som var viktigt för byns utveckling. Det är nog svårt att överskatta hans insatser.

Jag hoppas få tid att berätta mer om innehållet i hans dagböcker.

Janeric Lindh

LIKA utvecklas!

Företaget LIKA Produkters tillverkning som till en början höll till i den numera rivna verkstaden mitt i byn (se nr 4 av

bladet) flyttar nu till Vade industriområde i Bergsjö. Företaget har sedan 1994 tillverkat huvudsakligen skylthållare för Volvo personvagnar och Svenska Volkswagen AB samt för Mekonomen. Pelle Lindh, som drivit företaget efter pappa Sven har sålt tillverkningen av skylthållare,

inkl.patent till E. Råbom Produkt AB (Eric Råbom) men kvarstår till vidare som mentor i företaget, en utmärkt möjlighet till generationsväxling. I verkstaden (gamla fejsen på gården i Högen) håller nu Semyre Instrument AB, (Peter Åström), till med tillverkning av bl.a. elektronik och pelletsbrännare.

Gudrun Wikén och Pelle Lindh

Laga skiftet i mitten på 1800-talet

Som ett led i att modernisera jordbruket och få större avkastning av jorden genomfördes under 17- och 1800-talen flera skiftesreformer. Det innebar bl a att gårdar flyttades ut från byarna. Ersättning utgick för flyttningen av husen.

Laga skiftet i mitten på 1800-talet innebar att 4 av 6 fastigheter i Bergsjö, benämnda Högen (vid nuvarande OK/Q8-macken) flyttades ut. De kom att bli fastigheterna Djupes, Rosells/Wahlmans, Lindbergs och Thunstedts i nuvarande byn Högen.

Gudrun Wikén

Våra hus

Rosells (Wahlmans)

Släkten Rosell kan vi genom hävder-
na följa från början av 1500-talet, via
Älgered och Fiskvik, till nuvarande
fastigheten Högen 2 som kom i Per
Eric Perssons ägo 1855. Denne var
också den förste som kallade sig Ro-
sell. Per Eric tog 1869 en brandför-
säkring på fastigheten. Enligt den
finns mycket att begrunda.

Per-Erik Rosell

Vi vet att gårdarna inne vid kyrkan
hade flyttats ut flera år tidigare men
försäkringsbrevet upptar:

*Stugubyggnad (3 hus vid gamla går-
den inne i Bergsjö)*

1 stallbyggnad och härbre

Loge med halmhus (vid nya gården)

Badstuga och vedlider

1 häst, 4 kor, 4 får och små kreatur

Inbärgad säd

Löseegendom

Stugubyggnad (i nya gården i Högen)

Det verkar som om allt inte hunnit
flyttas ut. Fanns vissa delar kvar inne
i byn?

Hur som helst tog sonen Per och hust-
run Malin (Amalia) över 1887. Per
dog redan 1907 och farfar Per Eric
1921. Erik Rosell tog nu över och han
och hustrun Elise fick 6 barn. Idag
innehas gården av hans dotter Gerda
med maken Kjell Nilen.

Gården har alltid kallats
”Wahlmans” (uttalas Wallmans) efter
förfadern knekten Pehr Matsson
Wahlman i Fiskvik f 1700 och död i
Stockholm 1742. Erik Rosell kallades
alltid ”WallmansErske”. Hagen heter
ännu Wahlmans hage vilket också
Salheims hus (tidigare LövEriks, lilla
röda huset tvärs över landsvägen) kal-
lats. En tid bodde Hilding Larsson
och hans mamma där. Då Hilding en
period arbetade i Växjö skrev han ett
brev till mamman Anna. Det gick till

Den gamla byggningen låg här.

Bakstugan

*Wahlmans med sommarfejset till vänster och mangårdsbyggnaden med numera
riven ladugård. Men en balkong över ingången har tillkommit. Bakom husen
går järnvägen och till höger syns bakstugan.*

Anna Larsson i Djupe. Efter retur och
tillägg Anna Kristina Larsson hamna-
de det åter i Djupe. Ny retur men nu
skrev Hilding: Anna Larsson, Wahl-
mans hage, och då kom brevet fram.

Det första huset var en gammal envä-
nings timmerkåk utan vinkel som låg
i väst – östlig riktning i anslutning till
gårdens ännu bevarade jordkällare.
Det nya huset byggdes runt 1907 men
det äldre fick stå kvar till 1936 – 37
då det revs. Inget fick gå till spillo så
halva huset köptes av Adolf Wik som
byggde upp det på annan plats i Sun-
ne (nuvarande Haglunds). Den andra
halvan köptes av Alfred Berg i Bjästa.
Tyvärr finns veterligt inget kort av
huset bevarat. Däremot finns bilden
här bredvid från köket i stugan.

I kammaren åt väster hölls bönemöten
ledda av två kringresande pastorer
från sekten ”Jesu efterföljare” som
även bodde där. Dessutom brukade
traktens ungdom – bl a Mary Rosell,
Anna Maja Strid (Burman), Hilding
Larsson och Olle Karlsson) ha dans
där. Olle var son till Karla – kallad
Kalla – som var hushållerska hos
gamla Lars Hugg. Vid dessa tillfällen
kastades lillsyrren Gunvor ut. För då
var det bal på ”Wahlmans salonger”.

Hos Wahlmans fanns byns sista fun-
gerande bakstuga dit tanterna gick för
att baka hällbröd. Senare inredde går-
dens son Göte den till sommarstuga.
Nu är den åter under förändring.

Många historier finns kvar efter Erik
Rosell. Hans hästar var ena hejare på
att springa fort. En mörk kväll kom

han i sporrsträck och mötte två lysen
som kom emot honom. Han körde rakt
på och emellan 2 motorcyklar. Efter
ett tag mötte han två lysen till.. Då var
det en bil. ”Men hästen tog bara ett
hopp” sa Erske och kom lyckligt ner
på andra sidan. En annan gång var han
till Mellanfjärden för att köpa ström-
ming att salta in för vinterbehovet. På
hemvägen kom en hiskelig regnskur.
När han kom hem låg strömmingen
och flöt bak i trillan men själv var han
alldeles torr. Då hade det gått undan.

Inger Lindh

*I den gamla byggningen lagades maten
i den öppna spisen. Dottern Gunvor
Dehlin minns att man bodde här på
somrarna när det nya huset skurades
och fernissades. Mamma Elise hade
trefötter av järn för grytorna. Här sit-
ter Gerhard, Mary och pappa Erik
med Gunvor i knät. Hon var en livlig
unge och kunde inte sitta still. Till
vänster barnens morbror Anselm som
också tog kortet.*